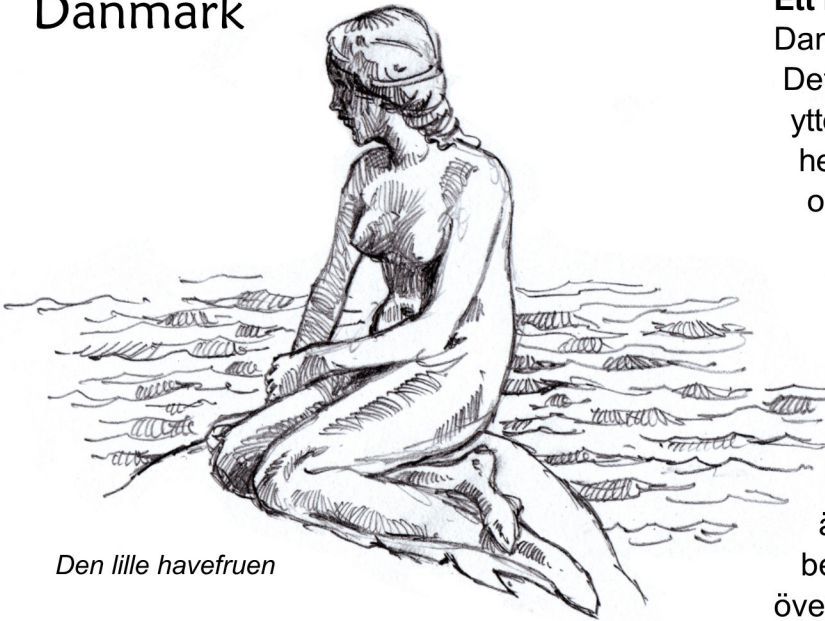

Danmark

Den lille havefruen

Natur och naturtillgångar

Danmark är ett lågland med mycket åkermark. Jorden är bördig och består av sand, grus och lera. Den bildades när inlandsisen en gång försvann.

På vissa ställen längs Danmarks kuster finns en hel del branta kalkstensklippor som stupar ner i havet. Men framförallt finns det långa sandstränder med stora sanddyner.

På norra Jylland nära Skagen ligger ett stort sandområde med höga sanddyner. Området heter Råbjerg Mile och de väldiga sanddynerna når på vissa ställen en höjd på över 40 meter.

Möns klint är känt för sina vita kritklippor. En del av dem når en höjd på över 100 m.

Danmark är ganska platt och här finns inga högre berg. Högsta berget heter Yding Skovhøj och är 173 m hög.

I Danmark finns det gott om kalksten i berggrunden. Den används vid tillverkning av cement. I berggrunden ute till havs i Nordsjön, finns både olja och gas som ger goda inkomster.

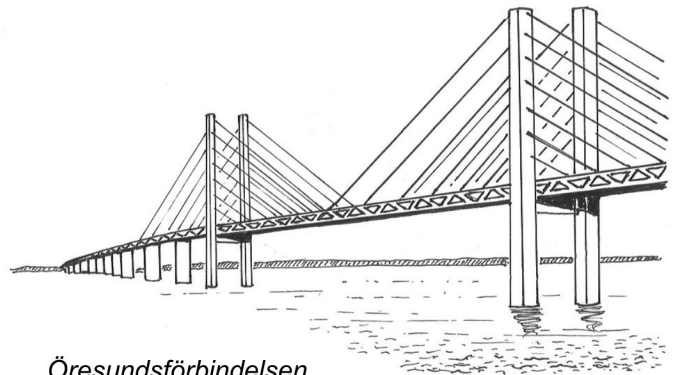
Andra viktiga naturresurser är jordbruksmark och fiskevatten. Även vindkraft har fått en stor betydelse för danskarna, vilket har medfört att man byggt många vindkraftverk både på land och till havs. Idag har Danmark över 5 000 vindkraftverk.

Ett land med många öar

Danmark är Nordens minsta land. Det består av halvön Jylland och ytterligare 406 öar. De största öarna heter Själland, Fyn, Lolland, Falster och Bornholm.

I Danmark har alltid färjetrafiken varit stor. Nuförtiden byggs många broar. Stora Bältbron (13,4 km) och Öresundsbron (7,8 km) är de två längsta.

Till Danmark hör även öarna Grönland och Färöarna, men idag är de till stor del självstyrande. Det betyder att de själva får bestämma över handel, skatter och lagar. Grönland räknas som världens största ö.

Öresundsförbindelsen

Viktiga städer och platser

Huvudstaden Köpenhamn är Nordens största stad. Vid hamnen beundrar många turister den vackra skulpturen *Den lille havefruen*.

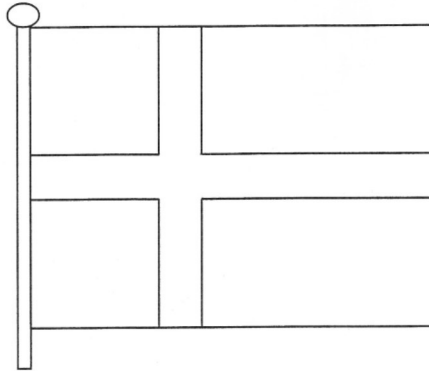
I Köpenhamn finns Europas längsta gågata, Strøget, som turister gärna promenerar längs. Staden har även två välbesökta nöjesfält, som heter Tivoli och Bakken. Bakken är Europas äldsta nöjespark. Här är den gamla berg- och dalbanan helt byggd i trä.

Danmarks regent är drottning Margarethe. Hon bor med sin familj på slottet Amalienborg.

Århus är Danmarks näst största stad. Helsingör är en stad vid Öresund, som har livlig båttrafik till Sverige.

Vad kan du om Danmark?

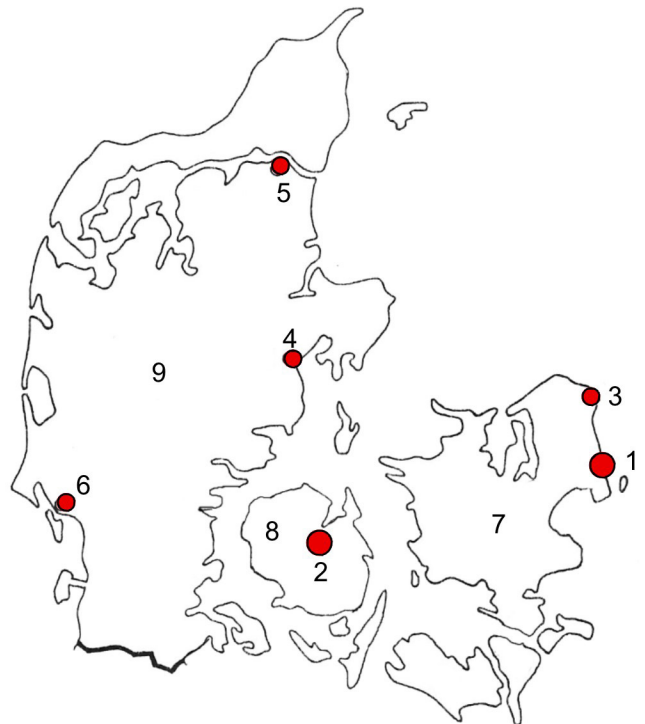
Måla Danmarks flagga.

Danmarks karta

Ta fram din kartbok och slå upp **Danmark**.
Vilka platser är markerade på kartan här bredvid?

1. K tätort
2. O tätort
3. H tätort
4. Å tätort
5. Å tätort
6. E tätort
7. S ö
8. F ö
9. J halvö

Frågor om Danmark

1. Vad heter Danmarks fem största öar?

2. Vad heter den stora halvön som gränsar till Tyskland?

3. Vad heter bron som går mellan Sverige och Danmark? _____

4. Vilka två till viss del självstyrande öar hör också till Danmark?

Samerna

De finns ungefär 100 000 samer.

De lever i de nordligaste delarna av de fyra länderna Norge, Sverige, Finland och Ryssland. Detta landområde kallas för Sápmi, som betyder Sameland.

Man brukar räkna med att det bor minst 36 000 samer i Sverige, 60 000 i Norge, 10 000 i Finland och 2 000 i Ryssland.

Samiska är ett minoritetsspråk

De flesta samer talar två språk. Dels språket i det land där de bor, men även samiska. Samiskan är släkt med finskan, men är egentligen flera olika språk.

Idag är samiska ett minoritetsspråk. Alla samiska barn har rätt till att få undervisning i samiska i skolan.

Samernas historia

Samerna är en ursprungsbefolkning. Det betyder att samerna var först att bo i ett landområde innan några andra människor kom dit.

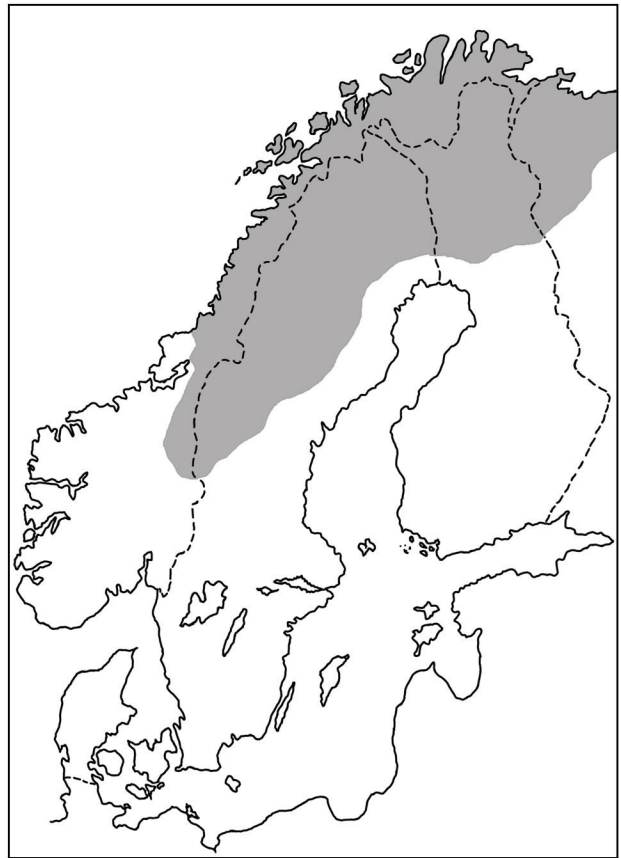
Samefamiljen levde av att jaga och fiska. Ofta hade de en ren som husdjur. Av renen fick de mjölk och de kunde även ha den som dragdjur. Under 1600-talet började samerna att märka vilda renar och göra dem till sina egna. På så sätt blev samerna renskötare.

Samerna hade stora renflocker, som betade på fjällsluttningarna. När renarna vandrade följde samefamiljerna efter. De var nomader, som flyttade långa sträckor. Samernas bostäder, som kallades för kåtor, var enkla skinntält som var lätta att plocka med sig.

Samernas liv idag

Idag är bara 10 % av samerna renskötare. De allra flesta har helt vanliga arbeten. De samer som är renskötare har moderna hjälpmedel, som snöskotrar, mobiltelefoner och helikoptrar.

Ett stort problem för samerna idag, är att renarnas betesmarker har blivit mindre, på grund av skogsbruk, vattenkraft, gruvindustri och turism.

Samernas område kallas för Sápmi.

En samefamilj utanför sin kåta.

Jokkmokks marknad

Varje år i februari hålls en stor marknad i Jokkmokk. Det är en stor händelse för alla samer. På marknaden kan man köpa allt från sameslöjd till torkat renkött.

Sametinget

Sametinget är samernas egen riksdag. I sametinget fattas olika beslut som berör samerna. Alla vuxna som har eller har haft samiska som språk hemma, eller har föräldrar, morföräldrar eller farföräldrar som talat samiska, får rösta till sametinget.